

Kyborgene kommer!

Velkommen!

[Karl Henrik Aanesen](#)

NDLA og
Lørenskog vgs.

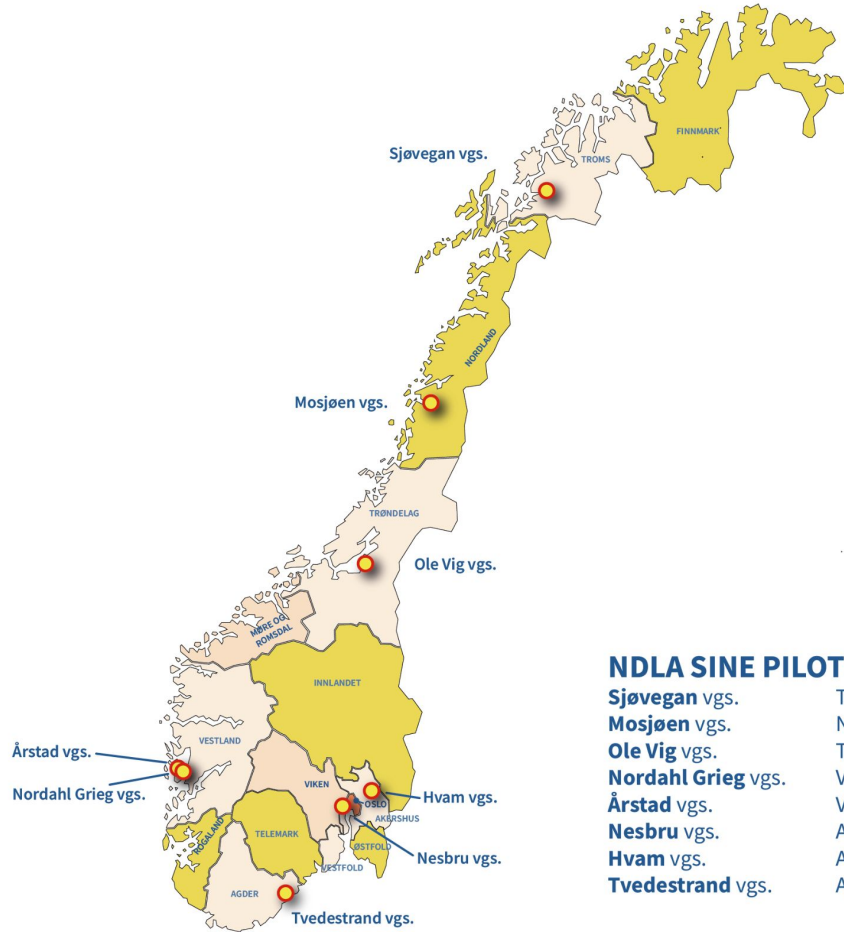
[Thomas Bedin](#)

NDLA og
Malakoff vgs.

Ole Vig
videregående skole

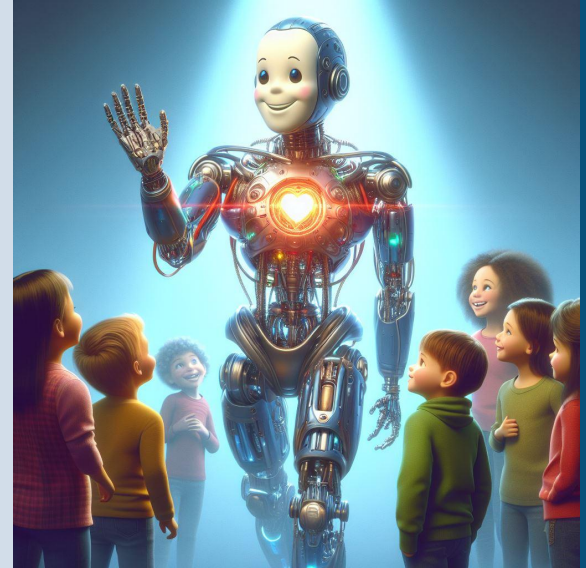

NDLA SINE PILOTSKULAR 2023/24

- Sjøvegan vgs.** Troms
- Mosjøen vgs.** Nordland
- Ole Vig vgs.** Trøndelag
- Nordahl Grieg vgs.** Vestland
- Årstad vgs.** Vestland
- Nesbru vgs.** Akershus
- Hvam vgs.** Akershus
- Tvedestrand vgs.** Agder

Plan for økta 10.30 - 12.00

- Test deg selv: Er du en kyborg?
- Hva er en kyborg?
- Kyborger. Identitet og etikk.
- Finn opp en ny kroppsdell. Og lag den!

Kyborgquiz - Er du en kyborg?

Join at [menti.com](https://www.menti.com) | use code **3578 4350**

Kyborg

Kyborg er et vesen med både biologiske og teknologiske komponenter.

ETYMOLOGI av 'kybernetikk' og 'organisme'

OGSÅ KJENT SOM Engelsk: cyborg

Kilde: Store norske leksikon

Her er noen eksempler!

[Finn opp en ny kroppsdel! - Tverrfaglige tema - NDLA](#)

Ole Vig

Faglige vinklinger: Identitet og etikk

Hvordan jobbe med kyborger i klasserommet:

Identitet

- Hvor mye av vår identitet er knyttet til teknologi?
- I hvilken grad er vi kyborger?

Etikk

- Hva skiller mennesker fra roboter?
- Hva slags teknologi burde det være lov å plassere i kroppen?

OPPGAVER OG AKTIVITETER

Kyborger: Mennesket 2.0

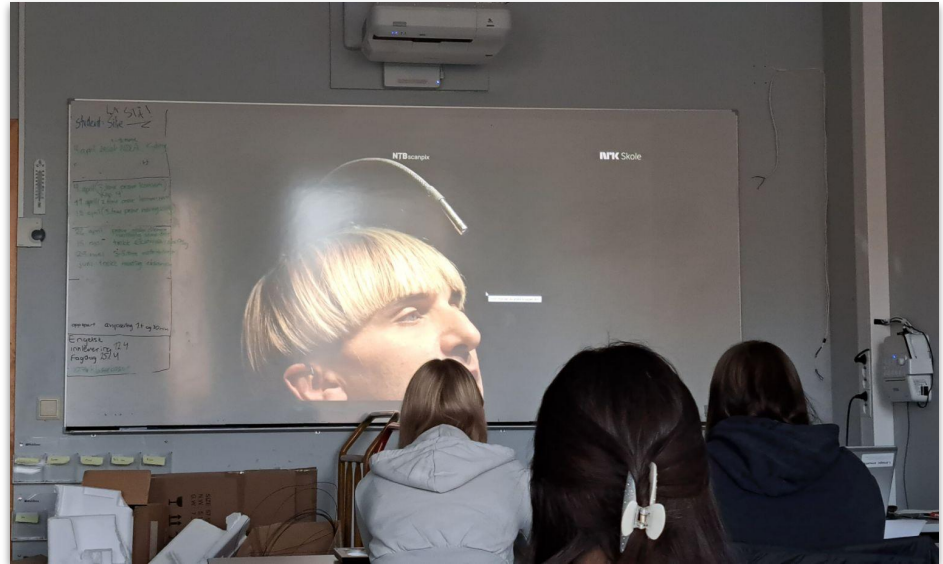
En kyborg er et vesen med både teknologiske og biologiske deler. I framtida vil vi i økende grad få mulighet til å plassere teknologi inn i kroppen. Hvilke etiske utfordringer stiller denne utviklingen oss overfor, og hvordan vil den kunne påvirke menneskesynet vårt?

🔗 Via kompetansemål

Oppgave 1. Mennesker versus maskiner

Diskuter med en medelev før du ser filmen

- Hva er det som først og fremst gjør oss til mennesker?
- Hva er det som skiller mennesker fra roboter?

Oppgave 3. Hva burde det være lov å gjøre?

Lovlig eller ulovlig?

Hvilke ulike teknologier mener du det burde være lovlig eller ikke lovlig å plassere inn i kroppen?
Sorter de ulike forslagene i to ulike kategorier og skriv til slutt en kort begrunnelse for valgene dine.

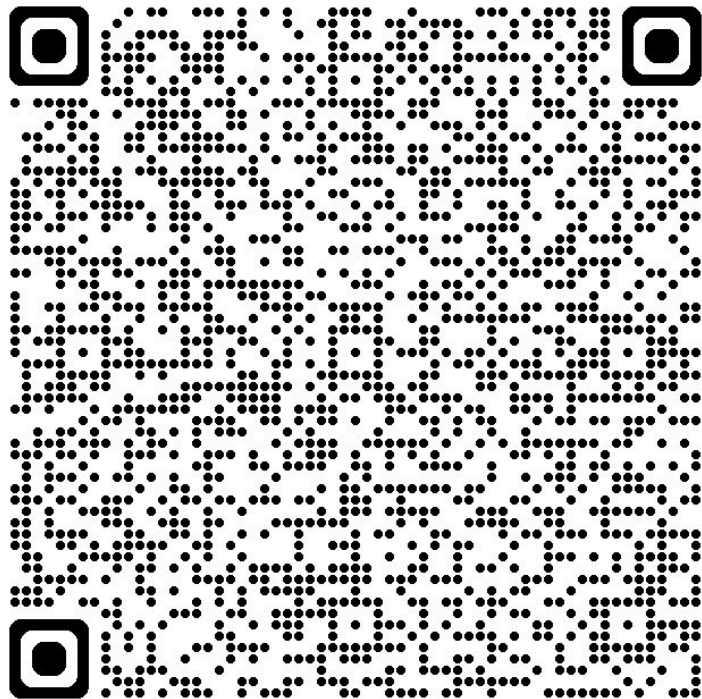
☐ Kunstig høreapparat	☐ En databrikke som politiet kan bruke til å sjekke hvor du har vært, og hva du har gjort
☐ Pacemaker for å regulere hjerterytmen	☐ En databrikke som kan øke hjernekapasiteten din
☐ En databrikke som gjør at du kan sovne når du vil	☐ En databrikke som gir deg Intena smerte hvis du utsetter andre for vold
☐ Våpensystemer og automatisk beskyttelse for å gjøre deg til en supersoldat	☐ Kunstig øye
☐ En direkte lenke til en online datamaskin som kan styres med tankene	☐ Kunstig hjjerne
☐ En databrikke som gir deg beskjed når du møter en god partnermatch	☐ En databrikke som demper aggrejjon
☐ En databrikke som kan fjerne ubehagelige minner	☐ En monitor som overvåker den fysiske tilstanden din koblet til det lokale sykehuset ditt
☐ Kunstig hånd	☐ En databrikke som kan utløse glede-stoffer i hjernen og gjøre deg i bedre humør
☐ En monitor som overvåker den fysiske tilstanden din	

Burde være lov

Burde ikke være lov

Slipp forslag her

Slipp forslag her

OPPGAVER OG AKTIVITETER

Finn opp en ny kroppsdel!

Tenk deg at du skal få en ny kroppsdel som gir deg nye egenskaper. Hvilken kroppsdel ville du velge deg da? En WiFi-antenne på hodet? En ekstra arm? Eller hva med øyne som kan se i mørket? Ingen grunn til å la det bli med drømmene! Finn opp den nye kroppsdelen du ønsker deg, og lag en prototyp.

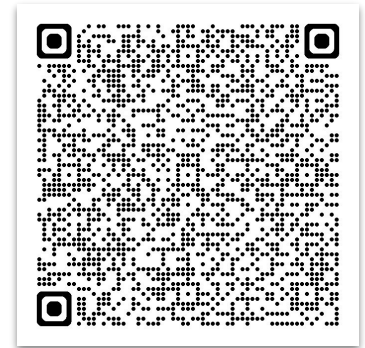
Finn opp en ny kroppsdel

Finn opp en ny kroppsdel

Tenk deg at du skal få en ny kroppsdel som gir deg nye egenskaper. Hvilken kroppsdel ville du velge deg da? En WiFi-antenne på hodet? En ekstra arm? Eller hva med øyne som kan se i mørket? Ingen grunn til å la det bli med drømmene! Finn opp den nye kroppsdelen du ønsker deg, og lag en prototyp.

1. Finn idéer
2. Design og bygg
3. Presenter

1. Finn idéer

1. Finn idéer

I denne fasen finner dere ut hvem dere skal lage en ny kroppsdel til, hvilke behov vedkommende har, og hvordan en ny kroppsdel kan løse dette behovet. Dere jobber fram flere idéer, men til slutt velger dere én som dere jobber videre med.

Hvem er brukeren?

Hvis brukeren ikke er en av dere selv, må dere finne ut hvem som er det. Dere kan for eksempel ta utgangspunkt i en bruker tilknyttet utdanningsprogrammet dere går på.

Brukeren kan være skoleelev, bussjåfør, kirurg, barnehageansatt, rektor, bilmekaniker, forsker, sykepleier, elektriker, kuldemontør, stillasmontør, tømrer, telefonselger, agronom og mye annet.

Hvilke behov har brukeren?

Kartlegg hvilket behov brukeren trenger hjelp for å løse / bli bedre på. Det kan være en god idé å forsøk å finne ord som beskriver brukeren. Kanskje vedkommende er glemsk, trøtt om morgenen, rotete, travel, alltid tørst, rastløs, svaksynt eller trist?

Hva kan løse dette behovet?

Jobb videre med brukeren og behovet fra punktene over. Hvordan kan en kroppsdel/egenskap som skal løse brukerens behov, se ut? Hvordan fungerer den?

Aktuelle punkter kan være

- utforming: størrelse, form, antall av noe, materialer, plassering av noe
- hvordan brukeren kan kontrollere/styre kroppsdelen
- hva som skjer med funksjonen hvis vi øker størrelse, endrer former, bruker andre materialer, plasserer noe på en annen måte

ndia

Ressurser for idéutvikling på NDLA

 [NABC-metoden](#)

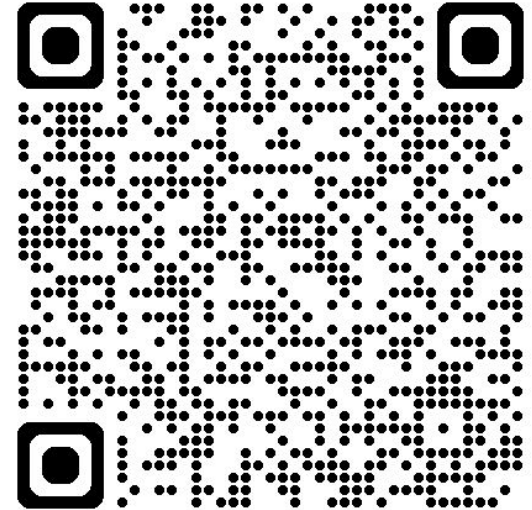
 [Mester](#)

 [Kleshenger](#)

 [Brainstorming](#)

 [1 + 1 = 3](#)

 [Slumpord med FNs bærekraftsmål](#)

▼ Nye kroppsdelar med slumpord

1. Lag nye kroppsdelar ved å sette sammen to og to ord fra slumpordvedlegget under, for eksempel "magnetisk munn" eller "lukteantenne".
2. Hvilke kroppsdelar får dere? Hva kan disse kroppsdelene gjøre, tror dere?
3. Fyll på med egne ord og se om dere kommer opp med en kroppsdel dere vil jobbe vidare med.

Nye kroppsdeler med slumpord

tå	rygg	hørsel
lukte	automatisk	linse
magnetisk	elektrisk	termisk
lunge	propell	motor

Nye kroppsdeler med slumpord

hud	pels	avtagbar
mikro	balanse	gjelle
uttrekkbar	sammenleggbar	roterbar
radioaktiv	vibrerende	usynlig

Hva er din idé? (10 min)

- Jobb sammen og få fram mange idéer
- Bruk slumpordaktiviteten
- Vi deler ideer etterpå
- Velg én idé som du jobber videre med i dag

2. Design og bygg

2. Design og bygg

Design

1. Se på produkter som finnes allerede. Bli kjent med konstruksjoner
2. Lag enkle tegninger av ulike løsninger.
3. Lag mer detaljerte arbeidstegninger eller prototyper.

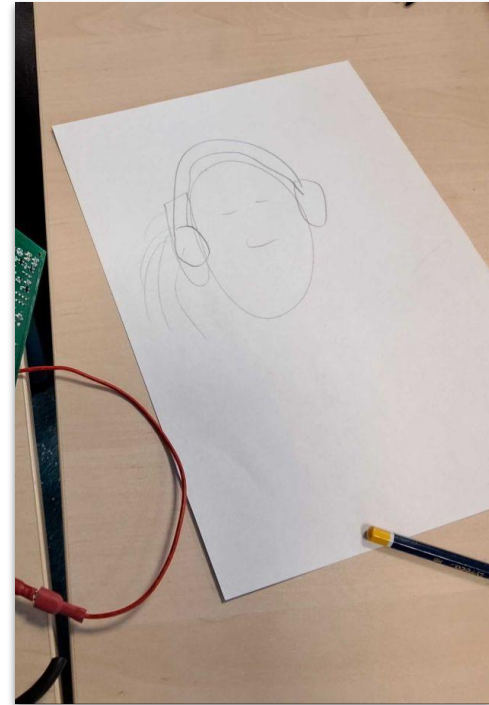

Lag prototypen

- Bygg en prototyp av kroppsdelen:
  - Test brukervennlighet, holdbarhet og komfort.
  - Revurder design og materialbruk.
- Fikk dere nye idéer underveis mens dere bygget? Gjør eventuelle forbedringer på prototypen.

Tegn og bygg (20 min)

- Lag en enkel skisse/arbeidstegning av idéen din.
- Bruk skissen til å bygge en prototyp
- Gjør justeringer underveis
- Noen viser fram det det har laget

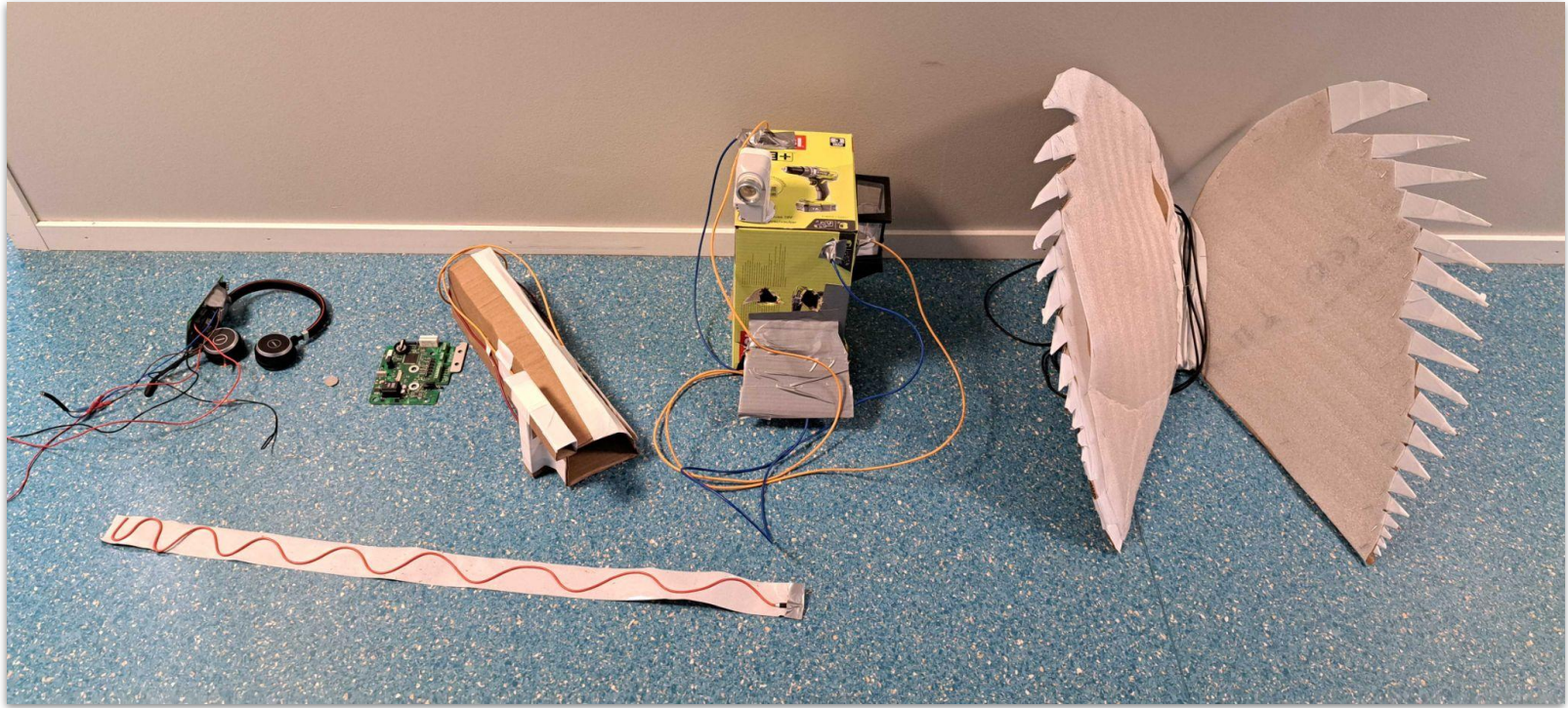
3. Presenter

Presenter prototypen for andre. I presentasjonen bør dere

- forklare designvalg, tekniske detaljer og potensielle bruksområder
- vurdere etiske og sosiale utfordringer med å introdusere en ny kroppsdel
- vurdere hvilke av FNs bærekraftsmål kroppsdelen kan bidra til å oppfylle

Tverrfaglige temaer

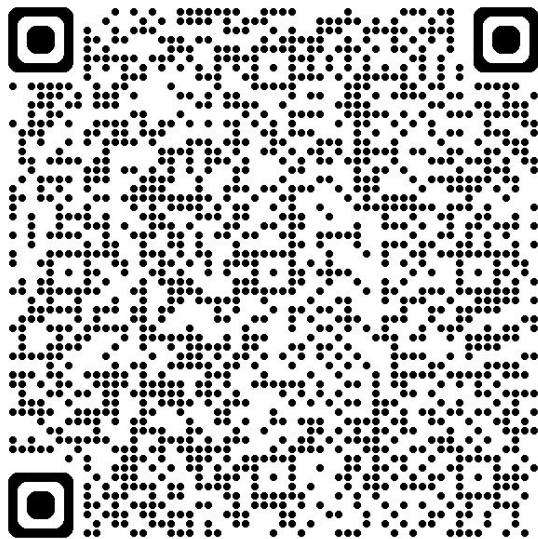
Case innen: [Bærekraftig utvikling](#)

Kyborgene kommer!

Vi mennesker har til alle tider brukt teknologi for å gjøre livet lettere. Hva skjer når teknologien blir så tett vevd inn i livet vårt og oss selv at det ikke lenger er noe klart skille mellom menneske og maskin? Er vi fortsatt mennesker? Eller har vi blitt kyborger allerede?

 Hva er teknologi?	Læringssti
 Definer begrepet teknologi	Oppgaver og aktiviteter
 Teknologiens historie	Oppgaver og aktiv
 Kyborger: Mennesket 2.0	Oppgaver og aktiv
 Transhumanisme	Oppgaver og aktiv
 Design nye ører!	Oppgaver og aktiv
 Menneskeverdet i møte med ny teknologi	Fa
 Hva er teknologi?	Fa
 Hva vet du om teknologi?	Oppgaver og aktiv
 Hva kan dere om teknologi nå?	Vurderingsressurs

ndla

Sammen skaper vi framtidens læring